

Mehmet Emin EKMEN
Mersin Milletvekili
DEVA Partisi Genel Başkan Yardımcısı

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın Tarım ve Orman Bakanı Sayın İbrahim YUMAKLI tarafından Anayasanın 98'inci ve TBMM İçtüzüğü'nün 96'ıncı ve 99'uncu maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını saygılarımla arz ederim. 26.02.2026

Mehmet Emin EKMEN

Mersin Milletvekili

2025 yılı sonbaharında Mersin ve Hatay illerinde mandalina üreticileri yüksek girdi maliyetleri, düşük alım fiyatları ve yetersiz dış ticaret politikaları nedeniyle ciddi bir ekonomik krizle karşı karşıya kalmıştır. Hasat maliyetlerinin kilogram başına 10-12 TL'yi bulmasına rağmen üreticilerin ürünlerini 2-3 TL'ye satmak zorunda kalması, kırsal ekonomide çok boyutlu bir yıkım süreci başlatmıştır. Bazı üreticiler ürünlerini dalında bırakmakta veya ücretsiz dağıtmaktadır.

Krizin başlıca nedenleri arasında yükselen mazot, gübre ve işçilik giderleri, ihracat pazarlarındaki daralma, soğuk hava deposu eksikliği, sözleşmeli tarımın yaygınlaşmaması, kooperatifçilik altyapısının zayıflığı ve kamu alım garantilerinin bulunmaması yer almaktadır. DEVA Partisi'nin Tarım Eylem Planı'nda da vurgulandığı üzere, çiftçiye "maliyet + makul kâr garantili alım" politikası gibi mekanizmaların devreye alınmaması, üreticiyi piyasa istikrarsızlığına karşı savunmasız bırakmaktadır.

Hatay özelinde 2023 depreminin ardından sulama sistemleri, yollar ve depolar gibi altyapıların hâlâ onarılamamış olması krizin etkilerini daha da derinleştirmiştir. Mersin'in Silifke, Tarsus, Erdemli; Hatay'ın Dört Yol, Erzincan ve Samandağ ilçelerinde yaşanan bu kriz sadece üretimi değil, aynı zamanda kırsal istihdamı, tarım işçiliğini ve bölgedeki sosyal dengeleri de tehdit etmektedir. Tarım işçileri hasat yapılmayan bahçeler nedeniyle gelir kaybına uğrarken, kadın emeği bu süreçte sosyal güvenceden yoksun biçimde daha da kırılganlaşmaktadır.

41400

Mehmet Emin EKMEN
Mersin Milletvekili
DEVA Partisi Genel Başkan Yardımcısı

Narenciye sektöründe yaşanan bu tür yapısal krizler, tarımdan kopuşu hızlandırmakta, kırsaldan kente göçü tetiklemekte ve gıda güvenliğini riske sokmaktadır. Ziraat Odaları, bazı çiftçilerin bahçelerini söktüğünü ve narenciye tarımından çekilme eğiliminin arttığını bildirmektedir. Bu bağlamda, üreticiye dönük somut ve sürdürülebilir politika araçlarının ivedilikle geliştirilmesi elzemdir.

Bu bağlamda;

1. 2025 yılı itibarıyla mandalina üretiminde hasat ve taşıma maliyeti ortalaması ne kadardır? Bu maliyetlere karşılık üreticinin ortalama satış fiyatı nedir?
2. Mersin ve Hatay illerinde mandalina üreticilerine yönelik doğrudan gelir desteği, prim ödemesi, alım garantisi veya fiyat dengeleme mekanizması oluşturulmuş mudur?
3. 2024 ve 2025 yıllarında narenciye üreticilerine (özellikle Mersin ve Hatay özelinde) verilen toplam tarımsal destek tutarı ve kalem bazlı dağılımı nedir?
4. Söz konusu illerde üreticilerin ürünlerini satamayıp dalında bıraktığı veya bedelsiz dağıttığı alanların toplam büyüklüğü ne kadardır?
5. Üreticilerin ürünlerini pazara ulaştırma, soğuk hava deposu bulma veya kooperatif üzerinden satma imkânları açısından Bakanlığın herhangi bir destek programı veya teşviki mevcut mudur?
6. Narenciye ihracatında 2024 ve 2025 yıllarında yaşanan gerilemenin nedenleri nelerdir? Bu ürün grubunda dış ticareti planlı ve üretici lehine şekillendirecek bir “Narenciye İhracat Stratejisi” hazırlanmakta mıdır?
7. Hatay özelinde 2023 depreminin ardından tarımsal sulama, taşıma ve depolama altyapılarının onarımı için ne tür kamu yatırımları yapılmıştır? Miktar ve kapsam nedir?
8. Çiftçilerin piyasa karşısında daha güçlü hale gelebilmesi için kooperatiflerin, üretici birliklerinin desteklenmesi yönünde 2024 – 2025 döneminde uygulanan yeni bir program var mıdır?
9. Söz konusu kriz nedeniyle 2025 yılında narenciye üretiminden çıkan ya da çıkmayı planlayan üretici sayısı ve tarımsal alan miktarı nedir?
10. Tarım işçilerinin, özellikle mevsimlik kadın işçilerin yaşadığı gelir kaybına ilişkin herhangi bir tespit çalışması veya sosyal destek mekanizması oluşturulmuş mudur?